

בחסד יבנה

דוד המלך עליו השלום אמר "כי אמרתי עולם חסד יבנה שמים תכין אמונתך בהם" (תהילים פ"ט, ג') ודרשו חז"ל במדרש שוחר טוב על פסוק זה "אמרו לאיתן, על מה העולם עומד? אמר להם כי אמרתי עולם חסד יבנה אף שמים תכין ולא השמים בלבד אלא אף הכסא אינו עומד אלא בחסד שנאמר והוכן בחסד כסא".

העולם הגשמי אין בו את הכח לעמוד רק על מידת האמת ולפיכך עומד הוא על החסד ובזכות כך יש לעולם זה כח עמידה.

אמנם לכאורה השמים עומדים הם מצד מידת האמת "שמים תכין אמונתך בהם". אף על פי כן מסרו לנו חז"ל בחכמתם כי חלקי הפסוקים צמודים זה לזה ואף מידת האמת של השמים העליונים זקוקה לחסד שמתבטא בעולם התחתון.

כסא ה' מהשמים העליונים יבוא גילויו דוקא בעולמות התחתונים וזו היא תהילתו יתברך "אשר אימתך בשביבי אש בשבילי מים בתלולי רום בתלתלי גובה ומוראך עליהם. ואביתה תהילה מבשר ודם מהבל ותוהו מחציר יבש מצל עובר ומציץ נובל ממשלימי נפש ממפריחי רוח וממעופפי חיה ומחניטי נשמה ומוציאי יחידה ונשמעים בדין ומתים במשפט וחיים ברחמים ונותנים לך פאר חי העולמים ותפארתך עליהם" (מוסף ליום הכיפורים).

גילוי כסא כבודו בעולמנו זה יבוא על ידי חיבור החסד והאמת.

על זרע דוד נאמר: "והוכן בחסד כסא וישב עליו באמת באוהל דוד שופט ודורש משפט ומהיר צדק" (ישעיה ט"ז, ה') החסד והמשפט שאוחדו אצל דוד הם שגרמו להכנת זרעו לגלות את כסא ה' ועל כן זכה בנו שלמה שיאמר עליו "וישב שלמה על כסא ה' למלך תחת דויד אביו ויצלח" (דהי"א כ"ט, כ"ג).

על האיסור לאדם לקחת לו לאשה את אחותו אמרה התורה "חסד הוא" (ויקרא כ', י"ז). לשון חסד שנאמרה באיסור זה מיוחדת היא ואמרו על כך חז"ל "ושמא תאמר קין נשא את אחותו? תלמוד לומר חסד הוא והעולם מתחילתו לא נברא אלא בחסד שנאמר כי אמרתי עולם חסד יבנה וגו' " (תורת כהנים, קדושים י"א, י"א).

החסד הבלעדי ממנו נברא העולם, אך משנתנה תורה נאסר החסד הבלעדי ויש לצרף לו את האמת המתגלית בחוקי התורה "ונתן לנו תורת אמת".

מקום חיבור החסד והאמת - עליונים ותחתונים זהו בית המקדש "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (שמות כ"ה, ח').

על שמעון בן יעקב אומרים חז"ל שנשא הוא את אחותו מתוך חסד לדינה לאחר מעשה שכם (בראשית רבה פ', י"א). אמנם לא רק פן של "כי אמרתי עולם חסד יבנה" קיים פה אלא אף פן של האמת.

ממשיכים חז"ל במדרש שם ומוסרים לנו "ורבנן אמרין נטלה שמעון וקברה בארץ כנען" - שמעון לא רק דאג לאחותו בחייה אלא אף במוותה. על חסד עם המת נאמר: "ועשית עמדי חסד ואמת" (בראשית מ"ז, כ"ט) ואמרו על כך חז"ל: "אמר לו (=יעקב ליוסף) אם תעשה לי חסד לאחר מיתתי, הוא חסד של אמת" (בראשית רבה צ"ו, ה').

אבי מורי שמעון דב וינר זצ"ל היה איש חסד ואמת. לא החסד דחה את האמת ולא האמת דחתה את החסד "חסד ואמת נפגשו צדק ושלוש נשקו" (תהילים פ"ה, י"א).

ספר זה שנכתב לזכרו העוסק בכלי המשכן ראוי הוא שיכתב לזכרו.

כך מסר לנו דוד המלך: "מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קודשו נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשי ולא נשבע למרמה" (תהילים כ"ד, ג' - ד') - מידת האמת היא המעלה להר ה' והמקימה שם את האדם.

בכך נצטיין אבי מורי שמעון דב זצ"ל שהרי לאיש אמת "תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא נמצא בשפתיו" (מלאכי ב', ו').

אמנם להגיע לבית המקדש לא מספיק לעמוד בהר ה' אלא ישנו צורך לפתוח את דלתות בית המקדש. חז"ל (מו"ק ט' ע"א) מוסרים לנו כי בשעה שרצה שלמה להכניס את ארון ה' לבית קודש הקודשים דבקו שערים זה בזה ולא הועילו כ"ד רננות המסתיימות בפרק המדבר על העולה בהר ה' עם מידת האמת לבדה. רק כשאמר שלמה "זכרה לחסדי דוד עבדך" (דה"ב ו', מ"ב) נפתחו השערים - רק כשנוספה מידת החסד של דוד למידת האמת ונקיון הכפיים של דוד נפתחו שערי בית המקדש.

אף במידת החסד נצטיין אבי מורי שמעון דב זצ"ל וכל ימיו היו מעשי צדקה וחסד. גדולת מעשה החסד הוא בכך שנעשה בגופו ולא רק בממונו שנעשה לעניים ולעשירים, לחיים ולמתים (סוכה מ"ט ע"ב). אבי מורי שהיה רופא נאמן ופעל במסירות אין קץ לחולים עשה את חסדו בגופו, לעניים ולעשירים, לחיים ואף למתים מתוך דאגה לכבודם ולמשפחותיהם. כל זאת מעבר לצדקה שבממונו שבא מתוך נקיון כפיו.

תורת האמת שבאה עם תורת החסד אצל אבי מורי הובילה לכך שבמשך שנות עבודתו כרופא, מחשש שמא לא יפעל בעבודתו בשבתות רק מתוך עקרון של פיקוח נפש דוחה שבת, נמנע ולא לקח שכר שבת וימים טובים ואף לא בהבלעה וכדומה. בכך הבטיח לעצמו שכל שיקוליו יהיו לשם שמים.

יהי רצון שמתוך חסדי אמת אלו יתגלה מהרה משיח צדקנו ויבנה את בנין אריאל אשר לו ציפה אבי מורי זצ"ל בכל מאודו, והיה עוסק בדיני הקרבנות והמקדש תדיר וזכה להיות מאותם יחידים אשר עליהם כתב רבינו יוסף קארו זצ"ל "מפני שאינם מעיינים בדברי הרמב"ם בהל' בית הבחירה אלא חד או תרי בדרא" (בית יוסף או"ח סימן ג', ד"ה "ונראה").

שלוש של תורת אמת וחסד נמצא אף בבית סבי-מורי הרב יצחק הכהן פינגבוים זצ"ל, חסיד שבכהונה אשר העמידני על דרך לימוד התורה שבעל פה אשר יחד עם אשתו מרת מלכה ע"ה אשת החסד הקימו בית ועד לחכמים.

מודה אני לה' אלוקי שהעמידני בבית זה ולהנות מאכסניא שהתורה חיזרה בה וללמוד מתורתו של סבי מורי ומחסדי סבתי עטרת בעלה. ת.נ.צ.ב.ה.

ישלח ה' ברכת אריכות ימים וכל טוב לאמי מורתי שרה חנה וינר ושתזכה יחד עם כולנו לראות בבנין שלם עומד על תילו בראש ההרים ונישא מגבעות.

ברצוני להודות לחותני הרב יוסף הלוי ולרעייתו שושנה מירושלים העומדים לימיני ולימין אשתי במסירות ובאהבה. ישלם ה' פעלכם ותהי משכורתכם שלמה מעם ה' אלוקי ישראל ותזכו לראות נחת מכל יוצאי חלצים לאוי"ט.

משכן ה' לא עמד עד שנתעסקו בו בצלאל ואהליאב. רוצה אני להודות מקרב לב לידידי אסף שכטר הי"ו אשר שם ימים כלילות בעבודתו להוצאת ספר זה והיה לי לאחי-סמך ללא כל מטרת רווח אלא לשם כבוד שמים. "ברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה". תהא עבודתו הברוכה לעיני בן דודו שנפל בעת מילוי תפקידו אלנתן בן הרב ראובן שכטר ז"ל.

אבותינו שבכרם ביבנה לימדונו לדרוש בכבוד אכסניא (ברכות ס"ג ע"ב). מודה אני לפניך ה' אלוקי ואלוקי אבותי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש חורב אשר בירושלים אצל מו"ר הרב מרדכי אלון שליט"א ומשם לעלות לבית המדרש אשר במעלות לזכות מתורתו של ראש הישיבה הרב יהושע ויצמן שליט"א.

ברכה מיוחדת שלוחה לאחי מורי הרב מנשה וינר שליט"א ר"מ בישיבת מעלות אשר העמידני על ברכי התורה שבכתב המשולבת עם שאר חלקי התורה. יתן ה' ויזכו הוא ואשתו שתחי' לראות רוב נחת ושובע שמחות מבני משפחתם ותהא התורה מחזרת אחר אכסניא שלה בביתם.

"אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר" (משלי ל"א, י" - י"א). מוצא אני חובה נעימה להודות לאשתי אשת החסד והצדקה מרת רבקה שתחי' אשר עומדת לימיני ומסירה ממני כל טרדות על מנת שאוכל ללמוד ולעסוק בתורתנו הקדושה.

"אמר ליה רב לר' חייא נשים במאי זכיין? באקרוי בנייהו לבי כנישתא ובאתנוי גברייהו בי רבנן ונטרין לגברייהו עד דאתו מבי רבנן (=בקריאה לבניהם ללכת לבית הכנסת בלימוד בעליהן בבית המדרש ובזכות ההמתנה לבעליהן עד שישובו מבית המדרש)" (ברכות י"ז ע"א). יתן ה' ונוכה יחד לראות בבנים ובבני בנים עוסקים בתורה ובמצוות.

הפרקים שבספר סודרו כסדר כתיבת כלי הקודש בתורה.

הפרקים "הארון" ו"הכיור" פורסמו כבר בחוברות "שיר למעלות" בהוצאת ישיבת ההסדר מעלות ונצטרפו פה לשאר כלי הקודש בתוספות ובעריכה מחדש.

הפסוקים שנכתבו בספר זה נכתבו בכתב מלא בכדי להקל את קריאת הקורא ולא ככתיבתם בתורה.

אסיים בתפילה לפני שוכן מרומים מתוך קינה אותה חיבר מורנו הרב משה אלשיך זצ"ל: "עורה נא ימינך האל ופדה ברחמיך ישראל ויאמר לעם דל השואל ובה לציון גואל. עורה נא ימינך עליון ובה ברחמיך את ציון ויאמר לעם דל ואביון כי נחם ה' ציון. כדכתיב כי נחם ה' ציון נחם כל חרבותיה וישם מדברה כעדן וערבתה כגן ה'. ששון ושמחה ימצא בה תודה וכל זמרה".

דוד הלל וינר

"בין המצרים" התשס"א מעלות

הבהרה

בעל ספר החינוך פרסם אגרת בראש ספרו ובה כתב אל קוראי ספרו שאל יחשבוהו כבקיאה בכל המקורות אותם ציטט בספרו שכן הוא לקחם מספרים שלקטו כבר מקורות אלו והם ספרי הרי"ף הרמב"ם והרמב"ן ובכך לא תהא מלאכת ה' רמיה.

קל וחומר נכונים דברים אלו לגבי ספר זה שנכתב בדורנו אנו - דור המכנסים והמאספים אשר מקורות רבותינו נמצאים בהישג יד לכל דורש.

אל תעלה כל מחשבה של הערכה לבקיאות וכדומה לכותב היודע את מיעוט ערכו.

בכך אף עבודתי בעז"ה לא תהא מלאכת רמיה אלא תהא מלאכת ה' תמימה, ויהיו נא אמרינו לרצון לפני אדון כל.